Rok I. 15 listopada 1926 Nr. 2

Administracja
Prenumeraty
Ogłoszenia:
WARSZAWA
Mazowiecka 9.
Tel. 246-86.
Redakcja
Warszawa
Hoża 12, tel. 34-67.

GAZETA MLECZARSKA I HODOWLANA

Prenumerata
Kwartalnie zł. 5.—
z przesyłką.
Ogłoszenia
Cała strona zł. 120.
Części strony
w odpowiednim stosunku
Drobne: słowo 10 gr.
Minimalnie zł. 2.—

WYCHODZI DWA RAZY W MIESIĄCU,
POD REDAKCJĄ ZYGMUNTA IHNATOWICZA.

SPRAWOZDANIE

z ogólnopolskich ocen masła i serów w d. 24 września 1926 r.
w Państwowej Szkole Mleczarskiej w Rzeszowie.

Pierwsze ogólnopolskie oceny masła i serów w Rzeszowie odbyły się na podstawie regulaminu uchwalonego przez przedstawicieli Związków Rewizyjnych Spółdzielni rolniczych, mleczarskich związków handlowych, stowarzyszeń rolniczych i osób pracujących naukowo na polu mleczarstwa i hodowli krów mlecznych w obecności delegata Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych na zjazdach w dniu 10 października 1925 roku w Rzeszowie i w dniu 10 grudnia 1925 roku w Krakowie.

Do ocen zaproszono mleczarnie spółdzielcze i prywatne. Spółdzielnie mleczarskie zaproszono za pośrednictwem ich Związków rewizyjnych.

Nadesłano 226 prób masła niesolonego i 31 prób masła solonego oraz 19 prób sera.

Z nadesłanych razem 257 próbek masła poddano ocenie 240, natomiast 17 próbek nadesłanych zapóźno nie oceniano.

Ze zbadanych próbek przypada na mleczarnie spółdzielcze 215 próbek masła i 6 próbek serów, na mleczarnie prywatne 25 próbek masła i 13 próbek sera.

Z pomiędzy Spółdzielni mleczarskich, które nadesłały masło do oceny należy:
do Krajowego Patronatu Spółdzielni rolniczych we Lwowie (i Ekspozytury Kraj. Patronatu w Krakowie) 75.
do Związku Rewizyjnego Polskich Spółdzielni Rolniczych w Warszawie, ul. Kopernika 30— 82.

do Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie (ul. Jasna 8) 11.

do Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu (Plac Wolności 18) 9.

do Związku Rewizyjnego Ukraińskich Spółdzielni (Rewizyjnyj Sojuz Ukraińskich Kooperatyw) we Lwowie — 26.

do Związku Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie 1.

do Związku niemieckich mleczarń (Milchwirtschaftlicher - Verband) w Bydgoszczy 6,

do żadnego Związku Rewizyjnego nie należało 5 spółdzielni.

Z poddanych ocenie próbek pochodziło:

Z Województwa	próbek masła	próbek sera
Lwowskiego	36	8
Tarnopolskiego	22	—
Stanisławowskiego	17	—
Krakowskiego	15	1
Poznańskiego	35	10
Pomorskiego	18	—
Warszawskiego	16	—
Łódzkiego	36	—
Kieleckiego	33	—
Lubelskiego	2	—
Białostockiego	5	—
Wołyńskiego	2	—
Poleskiego	1	—
Nowogródzkiego	2	—

Badanie masła dokonane zostało przez 8 komisji o następującym składzie osobowym:

Komisja I.

1) p. Dr. Celichowski, dyrektor Stacji Doświadczalnej, Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu,

2) p. Inż. E. Chrapływyj, delegat Związku Rewizyjnego Spółdzielni Ukraińskich,

3) Ks. Kanonik Andrzej Iwanczyszak, rzym.-kat. proboszcz w Łoszniowie.

Komisja II.

1) p. Bolesław Tomczykowski, kierownik oddziału mleczarskiego w Związku Rewizyjnym Polskich Spółdzielni Rolniczych w Warszawie (ul. Kopernika 30),

2) p. Inż. Tomasz Dziama, referent mleczarstwa w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej w Poznaniu,

3) p. Luwik Czop, kierownik Spółdzielni mleczarskiej w Pnikucie.

Komisja III.

1) p. Jan Hanakowski, dyrektor Małopolskiego Związku Mleczarskiego w Krakowie, kierujący oddziałem Małop. Związku Mleczarskiego we Lwowie,

2) p. Stanisław Eiserman,chemik Stacji Doświadczalnej Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu,

3) p. Chr. Gormsen, duńczyk, eksporter masła.

Komisja IV.

1) p. Dr. Henryk Ruebenbauer, dyrektor miejskiego Laboratorjum Chemicznego we Lwowie,

2) p. Szymon Romanowski, kierownik mleczarni,

3) p. Władysław Stróżyk, kupiec z Poznania,

Komisja V.

1) p. Jan Szczepański, inspektor mleczarstwa i hodowli z Towarzystwa Rolniczego w Miechowie,

2) p. Aleksander Bartoszek, właściciel mleczarni w Jarosławiu,

3) p. Stefan Bajorski, dyrektor Małopolskiego Związku Mleczarskiego w Krakowie.

Komisja VI.

1) p. Mieczysław Strzetelski, dyrektor Związku Rewizyjnego Spółdzielni Rolniczych w Krakowie,

2) p. Marjan Chmiołek, instruktor mleczarstwa Krakowskiej Ekspozytury Kraj. Patronatu,

3) p. Jan Toms, kupiec z Rzeszowa.

Komisja VII.

1) p. Marceli Żemralski, nauczyciel zawodowy Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie,

2) p. Józef Składzień, instruktor mleczarstwa Kraj. Patronatu we Lwowie.

3) p. Stanisław Leczner, kupiec z Królewskiej Huty.

Komisja VIII.

1) p. T. Popowski, dyrektor oddziału Spółdzielni Rolniczych w Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu,

2) p. Inż. Mudryk, dyrektor Krajowego Związku Mleczarskiego „Masłosojuz" w Stryju.

3) p. Franciszek Górecki, referent mleczarstwa Kraj. Patronatu Spółdzielni Rolniczych we Lwowie.

Przewodnictwo wszystkich Komisji objęli pp. Dr. Tadeusz Rylski, dyrektor Państwowej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie i Jan Licznerski, dyrektor Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie.

Komisja	I	ocen.	próbki	masła	od №	1 do	30
„	II	„	„	„	„	32 „	62
„	III	„	„	„	„	63 „	93
„	IV	„	„	„	„	94 „	124
„	V	„	„	„	„	125 „	155
„	VI	„	„	„	„	156 „	186
„	VII	„	„	„	„	187 „	217
„	VIII	„	„	„	„	218 „	242

(próbek Nr. 4 i Nr. 31 nie oceniano).

Po przerwie obiadowej oceniano masło po raz drugi w następującym porządku:

Komisja	I	od Nr.	218	do	242
„	II	„	187	„	217
„	III	„	156	„	186
„	IV	„	125	„	155
„	V	„	94	„	124
„	VI	„	63	„	93
„	VII	„	32	„	62
„	VIII	„	1	„	31

Po ocenie drugiej części próbek nastąpiła narada sędziów

Komisji	I	z Komisją	VIII
„	II	„	VII
„	III	„	VI
„	IV	„	V
„	V	„	IV
„	VII	„	II
„	VIII	„	I

pod przewodnictwem pp. dyrektora Dr. Rylskiego i dyrektora Licznerskiego.

Na tej naradzie uzgodniono wynik ocen, poczem p. instruktor Stefanko, który zajmował się ustawianiem i numerowaniem próbek, odczytał firmę mleczarń, których masło oceniano.

Następnie wynik ocen wpisano do księgi zawierającej: firmę mleczarni, siedzibę, klasę masła, ogólną ilość punktów, szczegółową ilość punktów, smaku, zapachu, wygniecenia, struktury, wyglądu, trwałości, wynik analizy chemicznej zawartości wody w %, wynik analizy chemicznej zawartości tłuszczu w %, wynik analizy chemicznej zawartości soli kuch. w %, stopień załamania światła.

W skład Komisji sędziów do ocen sera wchodzili:

p. dyrektor Jan Licznerski,
p. Aleksander Bartoszek,
p. Władysław Stróżyk,
p. dyrektor Stefan Bajorski,
p. Jan Hanakowski,
p. Stanisław Leczner.

Po ocenie serów p. instruktor Stefanko odczytał nazwy mleczarń, których sery oceniano.

Wynik oceny wpisano do księgi zawierającej:

firmę mleczarni, miejscowość, klasę, ogólną ilość punktów, ocenienie: smaku, zapachu, miąższu, stopnia dojrzałości, oczkowatości, zabarwienia, solenia, wyglądu zewnętrznego, opakowania, zawartości tłuszczu w suchej masie i zawartości wody.

Po wypełnieniu świadectw sędziowie podpisali takowe.

Jako wyborowe uznane 14 próbek masła t. j. 5.83%

Masło **wyborowe** pochodziło z następujących mleczarń:

			województwo:	*powiat:*	*punktów:*
1)	Spółdz. mleczar. „Nadzieja“	Żełdec	Lwowskie	Żółkiew	98
2)	„ „	Tuchowicze	Lubelskie	Łuków	96
3)	„ „	Rybna	Krakowskie	Kraków	95
4)	„ „	Zagórze	Łódzkie	Radomsk	95
5)	„ „	Żółkiewka	Lubelskie	Krasnystaw	94
6)	„ „	Armatniów	Wołyńskie	Łuck	93
7)	„ „ „Narodny Dom“	Perekosy	Stanisławowskie	Sokal	93
8)	„ „	Cebłów	Lwowskie	Sokal	92
9)	„ „	Kamionka	Lubelskie	Lubartów	92
10)	„ „	Strażów	Lwowskie	Rzeszów	91
11)	„ „ „San“	Pawłokoma	Lwowskie	Brzozów	91
12)	„ „	Rajbrod	Krakowskie	Bochnia	90
13)	„ „	Smiłowice	Kieleckie	Miechów	90
14)	„ „	Lipniki	Lwowskie	Mościska	90

Jako bardzo dobre uznane 110 próbek t. j. 45.83%

z następujących mleczarń:

			województwo:	*powiat:*	*punktów:*
1)	Spółdz. mleczar.	w Rudawie	Krakowskie	Chrzanów	89
2)	„ „	„ Witosówce	Tarnopolskie	Kopyczyńce	85
3)	„ „	„ Izdebniku	Krakowskie	Wadowice	88
4)	„ „ „Nadzieja“	„ Mazańcu	Tarnopolskie	Kopyczyńce	87
5)	„ „ „Samopomoc“	„ Laszkach Długich	Lwowskie	Jarosław	89

				województwo:	powiat:	punktów:
6)	Mleczarnia prywatna	w	Baranowie	Poznańskie	Pleszew	84
7)	„ p. Trąmpczyńskiego	„	Chruszczynie	Kieleckie	Pińczów	89
8)	Spółdz. mleczar.	„	Bielczy	Krakowskie	Brzesko	80
9)	„ „	„	Borkach Wielkich	Tarnopolskie	Tarnopol	89
10)	„ „	„	Czernielowie Mazow.	„	Tarnopol	80
11)	„ „	„	Szczurowej	Krakowskie	Brzesko	88
12)	„ „	„	Ropie	„	Gorlice	88
13)	„ „	„	Białokrynicy	Tarnopolskie	Podhajce	89
14)	„ „	„	Urzejowicach	Lwowskie	Przeworsk	88
15)	„ „ „WłasnaPomoc“	„	Komorowie	Stanisławowskie	Stanisławów	85
16)	Spółdz. Związek Rolniczy	„	Tłumaczu	„	Tłumacz	87
17)	Spółdz. mleczar.	„	Królówce	Krakowskie	Bochnia	89
18)	„ „	„	Repkach	Lubelskie	Sokołów	87
19)	„ „	„	Potutorach	Tarnopolskie	Brzeżany	88
20)	„ „	„	Parchaczu	Lwowskie	Sokal	84
21)	„ „	„	Kołodrubach	„	Rudki	85
22)	„ „	„	Wysocku	„	Jarosław	89
23)	Mleczarnia prywatna	„	Gaiku	Krakowskie	Wieliczka	88
24)	Spódz. mleczar.	„	Rosulnej	Stanisławowskie	Bohorodczany	85
25)	„ „	„	Brześciu	Kieleckie	Jędrzejów	85
26)	„ „	„	Turzy Wielkiej	Stanisławowskie	Dolina	80
27)	„ „	„	Pantalowicach	Lwowskie	Przeworsk	84
28)	„ „	„	Nienadówce	„	Kolbuszowa	81
29)	„ „	„	Garbowie	Lubelskie	Puławy	86
30)	Towarzystwo Zaliczkowe	„	Glinianach	Lwowskie	Przemyślany	83
31)	Spół. Gosp. Sp. „Mołokom“	„	Zagórzu	„	Rudki	83
32)	Spółdz. mleczar.	„	Sałmiach	Lubelskie	Sokołów	82
33)	„ „	„	Kamieńsku	Łódzkie	Piotrków	80
34)	„ „	„	Grodzisku	Poznańskie	Grodzisk	82
35)	Spółdz. Handl. Kredyt.	„	Dłużniowie	Lwowskie	Sokal	85
36)	Spółdz. mleczar.	„	Krzepicach	Kieleckie	Częstochowa	82
37)	„ „	„	Grodzisku Dolnem	Lwowskie	Łańcut	88
38)	„ „	„	Wierzbowcu	Tarnopolskie	Trembowla	82
39)	„ „	„	Żegocinie	Krakowskie	Bochnia	80
40)	„ „	„	Świerchowej	„	Jasło	86
41)	„ „	„	Frydrychowicach	„	Wadowice	80
42)	„ „	„	Radochońcach	Lwowskie	Mościska	89
43)	Mleczarnia	„	Szelejowie	Poznańskie	Koźmin	88
44)	Spółdz. mleczar.	„	Izdebkach	Krakowskie	Brzozów	88
45)	„ „	„	Trzemesznie	Poznańskie	Trzemeszno	83
46)	„ „	„	Grabowie	„	Ostrzeszów	81
47)	Kooperatywa „Łuna“	„	Budyminie	Lwowskie	Sokal	88
48)	Spółdz. mleczar.	„	Grodzisku	Poznańskie	Grodzisk	87
49)	„ „	„	Gołczy	Kieleckie	Miechów	89
50)	„ „	„	Mogilnie	Poznańskie	Mogilno	81
51)	„ „	„	Starej Wsi	Lubelskie	Węgrów	89
52)	„ „	„	Wyżnianach	Tarnopolskie	Przemyślany	89
53)	„ „ „Rotr“	„	Rypinie	Warszawskie	Rypin	89
54)	„ „	„	Sterdyni	Lubelskie	Sokołów	82
55)	„ „	„	Bystrzejowicach	„	Lublin	86
56)	Gosp. Spoż. Kooperatywa	„	Powerhowie	Lwowskie	Rudki	80
57)	Spółdz. mleczar.	„	Jaksicach	Kieleckie	Pińczów	82
58)	„ „	„	Piątku	Łódzkie	Łęczyca	80
59)	„ „	„	Konstantynowie	Lubelskie	Konstantynów	87
60)	„ „	„	Wicyniu	Tarnopolskie	Złoczów	86
61)	„ „	„	Wartkowicach	Łódzkie	Łęczyca	82
62)	„ „	„	Poszewce	Lubelskie	Węgrów	85
63)	Gosp. Spoż. Spół. „Zboda“	„	Mycowie	Lwowskie	Sokal	85
64)	Spółdz. mleczar.	„	Stryjówce	Tarnopolskie	Zbaraż	83
65)	„ „	„	Popowie Lubiankows.	Warszawskie	Łowicz	87
66)	„ „	„	Młodzianach Małych	Kieleckie	Pińczów	85
67)	„ „	„	Jaślikowie	Lubelskie	Krasnystaw	86
68)	Gosp. Ml.S-ka„Buducznist“	„	Rakowie	Stanisławowskie	Dolina	83
69)	Spółdzielnia mleczarska	„	Luborzycach	Kieleckie	Miechów	80
70)	Mleczarnia	„	Morakowie	Poznańskie	Wągrowiec	83
71)	Spółdz. mleczar.	„	Koźlu	Łódzkie	Stryków	82
72)	„ „	„	Lubowiu	Poznańskie	Gniezno	83
73)	„ „	„	Dwikozach	Kieleckie	Sandomierz	87

			województwo:	powiat:	punktów:
74)	Spółdz. mleczarska	w Niechniewiczach	Nowogrodzkie	Nowogródek	85
75)	„ „	„ Kalnikowie	Lwowskie	Mościska	87
76)	„ „	„ Błozwi Górnej	„	Stary Sambor	87
77)	„ „	„ Siennie	Kieleckie	Iłża	84
78)	„ „	„ Jankowicach Kościel.	„	Sandomierz	88
79)	„ „	„ Szarbji	„	Miechów	85
80)	„ „	„ Kalinie Wielkiej	„	Miechów	87
81)	„ „	„ Obrytem	Warszawskie	Pułtusk	84
82)	„ „	„ Dąbrowie Widawskiej	Łódzkie	Łask	84
83)	„ „	„ Główczynie	Warszawskie	Grójec	86
84)	„ „	„ Trzcieńcu	Lwowskie	Mościska	88
85)	„ „	„ Wielgiem	Kieleckie	Iłża	81
86)	„ „	„ Prandocinie	„	Miechów	81
87)	„ „	„ Plussach	Nowogrodzkie	Braclaw	89
88)	„ „	„ Goreczynie	Łódzkie	Łask	83
89)	„ „	„ Czarnocinie	Kieleckie	Pińczów	81
90)	„ „	„ Żanecinie	Lubelskie	Sokołów	81
91)	„ „	„ Żembocinie	Kieleckie	Miechów	83
92)	„ „	„ Horodyszczu	Nowogrodzkie	Baranowicze	83
93)	„ „	„ Lewiczynie	Warszawskie	Grójec	82
94)	„ „	„ Orłowie Murowanym	Lubelskie	Krasnystaw	83
95)	„ „	„ Płonce	Białostockie	Wysoko Mazowieck	82
96)	„ „	„ Piotrowicach Małych	Lubelskie	Puławy	85
97)	„ „	„ Wolwanowicach	Kieleckie	Pińczów	84
98)	„ „	„ Kolonji Rudej	Lubelskie	Łuków	85
99)	„ „	„ Nasiechowicach	Kieleckie	Miechów	86
100)	„ „	„ Prostyni	Lubelskie	Węgrów	82
101)	„ „	„ Założcach	Tarnopolskie	Zborów	80
102)	„ „	„ Orchowcu	Lubelskie	Krasnystaw	84
103)	„ „	„ Świątnikach	Kieleckie	Sandomierz	85
104)	„ „	„ Jabłonnej Lackiej	Lubelskie	Sokołów	85
105)	„ „	„ Biórkowie Wielkim	Kieleckie	Miechów	80
106)	„ „	„ Rossochach	„	Opatów	82
107)	„ „	„ Radziemicach	„	Miechów	80
108)	„ „	„ Imbramowicach	„	Olkusz	83
109)	„ „	„ Redzyńskiem	Warszawskie	Mińsk Mazowiecki	81
110)	„ „	„ Sławicach	Kieleckie	Miechów	87

Jako **dobre** masło uznane 102 próbek, t. j. 42.50%.

Jako **wadliwe** uznano 14 próbek, t. j. 5 83%.

Serów nadesłano 19 próbek, a mianowicie:

Groyerów	—	1 próbka
Tylżyckich	—	2 próbki
Edamskich	—	3 próbki
Trapistów	—	5 próbek
Remudou	—	4 próbek
Camembert	—	1 próbka
Imperial	—	3 próbki

Jako *Wyborowy* uznano:

1 próbkę sera Trapistów ze Spółdzielni mleczarskiej w Handzlówce, woj. Lwowskie, pow. Łańcut, z 95 punkt.

1 próbkę sera Imperial z mleczarni Ordynacji Przeworskiej, woj. Lwowskie, pow. Przeworsk, z 95 punktami.

Jako *bardzo dobry* uznano:

3 próbki Trapistów, a mianowicie:

ze Spółdzielni mleczarskiej w Wielichowie, woj. Poznańskie, pow. Śmigiel, z 87 punktami,

ze Spółdzielni mleczarskiej w Izdebniku, woj. Krakowskie, pow. Wadowice, z 85 punktami,

z mleczarni Ordynacji Przeworskiej, woj. Lwowskie, pow. Przeworsk, z 85 punktami.

1 próbkę sera Tylżyckiego:

z mleczarni Ordynacji Przeworskiej, woj. Lwowskie, pow. Przeworsk, z 85 punktami.

2 próbki sera Edamskiego:

z mleczarni Ordynacji Przeworskiej, woj. Lwowskie, pow. Przeworsk, z 85 punktami,

i ze Spółdzielni mleczarskiej w Skowierzynie, woj. Lwowskie, pow. Tarnobrzeg, z 80 punktami.

2 próbki sera Remudou:

z mleczarni parowej O. Mantey w Kruszwicy, woj. Poznańskie, pow. Strzelno, z 85 punktami,

1 próbkę sera Imperial:

z mleczarni i serowni w Chwałkowie, woj. Poznańskie, pow. Gostyński, z 85 punktami.

Jako *dobre* uznano 6 próbek sera, a mianowicie:

1 próbkę sera Trapistów,
1 „ „ Edamskiego,
1 „ „ Remudou,
1 „ „ Groyer,
1 „ „ Tylżyckiego,
1 „ „ Camembert.

Do klasy IV-ej jako *wadliwy* załączono:

1 próbkę sera Imperial.

W myśl regulaminu ocen ogłasza się tylko nazwy tych mleczarń, których masło zostało zaliczone do klasy I (wyborowe), lub II (bardzo dobre), jednak Związki rewizyjne dostają spis wszystkich spółdzielni do danego Związku należących bez względu na wynik oceny.

Franciszek Górecki.

Tymczasowe sprawozdanie z doświadczenia nad opasem trzody chlewnej łubinem.

(*Podał Z. Moczarski*).

W polskiem piśmiennictwie hodowlanem brak prac doświadczalnych nad żywieniem trzody chlewnej. Nieliczne obserwacje, ogłoszone w pismach rolniczych i w książkach specjalnych, opisujących chów trzody, nie zastąpią ścisłych doświadczeń. Póki ich nie posiądziemy, polska literatura hodowlana w tym przedmiocie ma z konieczności, nawet wbrew naszej woli, charakter obcy i jest przyswojeniem myśli obcej, lepiej lub gorzej, przetrawionej przez umysł mniej lub więcej obznajmiony praktycznie z tą dziedziną wytwórczości zwierzęcej.

Obowiązkiem naszym jest wpłynąć na zmianę tego stanu rzeczy przez zorganizowanie własnego doświadczalnictwa. W zrozumieniu tej potrzeby M. R. i D. P. organizuje stopniowo doświadczalnictwo zootechniczne w Polsce. Jednem z rozgałęzień wielkiego pnia doświadczalnego jest chlewnia doświadczalna przy Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego, w której doświadczenia są przeprowadzane w ścisłem porozumieniu z Wydziałem Wytwórczości Zwierzęcej Min. Rol. i D. P.

Pierwsze doświadczenie, przeprowadzone w tej chlewni dało wynik dość niespodziewany, to też uważam, że jest wskazane ogłoszenie go z zastrzeżeniem, że wymaga ono powtórzenia, zanim będzie można wyciągnąć zeń wnioski definitywne.

Dnia 11.III. 1926 zakupiono w majątku Strychowo powiat Gniezno 4 wieprze „Białe Ostrouche" (o typie niemieckiego Yorkshire'a), w tem Nr. 172/85 wagi 100 kg. Nr. 216/85 wagi 90 kg. po tym samym ojcu i matce urodzone 20.VI. 25 r.; oraz Nr. 151/173 wagi 115 kg. i 277/173 wagi 105 kg. również rodzeństwo z jednego miotu, urodzone 4.VI. 25 r. Sztuki były zakupione w stanie podpasionym, tak, że doświadczenie było przeprowadzone nad opasem końcowym.

Doświadczenie miało na celu wykazanie różnicy wpływu żywienia łubinem odgoryczonym, jako częścią paszy treściwej, a śrutą na przyrost wagowy; w tym celu 2 wieprze jeden starszy i jeden młodszy poza parowanymi ziemniakami dostawały śrutę jęczmienną, pozostałe 2 tak samo dobrane sztuki poza parowanymi ziemniakami dostawały śrutę i odgoryczony łubin niebieski. W okresie doświadczenia, trwającym 46 dni, wieprze skonsumowały 1136 kg. ziemniaków 322 kg. śruty jęczmiennej i 15,5 kg. łubinu suchego. Dziennie spożywały:

I wieprz Nr. 216/85 śruty jęczm. 2,043 kg. kartofli 5,991 kg. (liczba przeciętna z 46 dni);

II wieprz Nr. 151/173 — śruty jęczm. 2,052 kg., ziemn. 5,991;

III wieprz Nr. 172/85 — śruty jęczm. 1,472 kg. ziemn., 6,352; łubinu odg. 0,177 (waga suchego);

IV wieprz Nr. 277/173 — śruty jęczm. 1,439 ziemn., 6,352 kg. łubinu odg. 0,161 kg. (waga suchego).

Dzienne przyrosty wagowe średnio wynosiły: u sztuk, żywionych łubinem — młodsza Nr. III 172/85 *0,597* kg., starsza Nr. IV *277/173 — 0,467* kg., u żywionych śrutą — młodsza Nr. *216/85* — (I) *0,793* kg. i starsza Nr. 151/173 — *0,755* kg. (II).

Na jeden kg. przyrostu żywej wagi zużywały.

I Nr. 216/85 — 3,13%, II Nr. 151/173 — 4,85%, III Nr. 172/85 — 3,67%, IV Nr. 277/173 — 3,38%.

I Nr. 216/85 — ziemniaków 7,5 kg., śruty jęczm. 2,58 kg.

II Nr. 151/173 — ziemniaków 7,9 kg., śruty jęczm. 2,71 kg.

III Nr. 172/85 — łubinu odg. 0,250 kg. (waga suchego), ziemniaków 10,6 kg., śruty jęczm. 2,43 kg.

IV Nr. 277/173 — łubinu odg. 0,345 kg. (waga suchego), ziemniaków 13,5 kg., śruty jęczm. 3,08 kg.

Strawnej suchej masy paszy na przyrost jednego kg. zużywały I. — 3,87 kg. II — 4,07 kg. III — 4,63 kg. IV — 5,92 kg.

Oprócz tego przeprowadzone były badania ciałek morfotycznych krwi, ilości których średnio okazały się, jak następuje: ciałek czerwonych krwi 10 milj. w 1 cm., ciałek białych średnio 11 tysięcy. U karmionych śrutą, a łubinem różnic wybitnych nie stwierdzono.

Po ukończeniu okresu doświadczalnego wieprze osiągnęły wagi następujące: I Nr. 216/85 — 131 kg. II Nr. 151/173 — 145,50 kg. III Nr. 172/85 — 126 kg. IV Nr. 277/173 — 127 kg.

Nr. 277/173 — 3,38%.

Waga rzeźna, wyrażona w samych połówkach, w % wagi żywej wynosiła u wieprza.

Nr. I 216/85 — 82,64%, Nr. II 151/173 — 82,66%, Nr. III 172/85 — 80,34%. Nr. IV 277/173 — 83,05% wagi żywej.

Sadło w % wagi żywej wynosiło:

Tłuszcz od kreski i śledziony wyrażony w %-ch wagi żywej przedstawiał się, jak następuje:

I Nr. 216/85 — 2,00%, 1,61%, 1,84%, 1,61%.

Jakościowo materjał rzeźny przedstawiał się zadowalniająco przeprowadzono na wystawie opasów dnia 1 — 3.V. 26 r. zaliczony do typu mięsnego, ocenę i ważenie. Za wystawienie opasów Magistrat przyznał nagrodę w kwocie 200 zł.

Doświadczenie jest przedmiotem pracy inżynierskiej p. Janusza Targowskiego.

Postulaty hygieny mleka i mleczarstwa.

Nie będę omawiał obszernej dziedziny higjeny mleka i mleczarstwa w całej jej rozciągłości. Spełni to zadanie referent główny. *)

Każdy z referentów poszczególnych nic tu nowego o zasadach ogólnych powiedzieć nie może. Literatura o mleczarstwie jest dostępna dla każdego badacza, interesującego się tem zagadnieniem. Wiemy, że krowy nasze, przy odpowiednim doborze, mogłyby dorównać zagranicznym pod względem ilości i jakości otrzymywanego mleka. Ale karmienie, pielęgnowanie krów, stan obór, udój mleka, oczyszczanie jego, dostawa, konserwacja, przetwarzanie, sprzedaż — wszystko to nie odpowiada w Polsce koniecznym warunkom hygjenicznym, które w Zachodniej Europie, zwłaszcza w krajach pod tym względem przodujących, jak Danja, Holandja, Niemcy, Szwajcarja, Stany Zjednoczone Ameryki

*) Artykuł niniejszy jest referatem na II powszechny Zjazd polskich lekarzy weterynaryjnych.

Północnej dosięgły w ostatnich dziesiątkach lat wysokiego stopnia doskonałości higjenicznej.

Chcę na tym zjeździe lekarzy weterynaryjnych przedewszystkiem mocno podkreślić konieczność osiągnięcia takich warunków higjenicznych, żebyśmy mogli spożywać mleko, nietylko gotowane, sterylizowane, pasteuryzowane, lecz i w stanie surowym.

Na podstawie wyników badań i zastosowania w spożyciu mleka pasteuryzowanego i sterelizowanego, aczkolwiek nie zawsze bezspornie ustalonych i na podstawie najnowszych zdobyczy wiedzy o witaminach, zgodzić się należy z tymi badaczami, którzy twierdzą, że największa wartość dla organizmu dziecka ma mleko, które jest tak czyste, że może być spożywane w stanie surowym, gdyż zachowuje biologiczne własności mleka żywego. Do tego ideału zdążają w wielu krajach i częściowo już go osiągnęły.

Lekarze — pedjatrzy nawołują matki do karmienia swych niemowląt piersią własną, ale nie zawsze jest to możliwe. Nie wszystkie matki zdolne są do karmienia, nie wszystkie mogą wyręczyć się piersią innych matek, nie wszystkie wreszcie dzieci mają przy sobie swe matki. A zatem wypada z konieczności odżywiać niemowlęta mlekiem zwierzęcem, przedewszystkiem krowiem. Ta konieczność znowu powoduje ogromną śmiertelność. Jednak według wielu badaczy nie ze względu na różną wartość odżywczą mleka kobiecego i krowiego, a ze względu na zanieczyszczanie jego. Nie ulega wątpliwości, pisał pedjatra warszawski, Dr. Kramsztyk, w jednym z artykułów swoich w „Zdrowiu", że główną, jeżeli nie jedyną przyczyną chorób przewodu pokarmowego, dzieci żywionych mlekiem krowiem, chorób powodujących tak znaczną śmiertelność w porze letniej, stanowi nie skład chemiczny mleka krowiego, odmienny od mleka kobiecego, ale jedynie *zanieczyszczenie przez bakterje*, co powoduje rozkład niektórych składników mleka, fermentację i rozwój znacznej ilości toksyn, które prawdopodobnie wywołują objawy ogólnego zatrucia i szybkiego upadku sił.

Dr. Greta Muhl ze Szwecji w swym referacie o racjonalnem karmieniu dzieci, wygłoszonym na międzynarodowym kongresie o dziecku w Genewie w roku 1925 twierdzi również, że wartość odżywcza mleka kobiecego i krowiego jest jednakowa, należy tylko dodawać cukru (30 — 35 gramów na litr), i jeżeli ma się pewność, że mleko nie zawiera zarazków gruźliczych i zachowane są co do niego wszystkie warunki, wymagane przez hygienę, nie należy go gotować.

Na tymże kongresie profesor pedjatrji na uniwersytecie w New-Yorku, Dr. Rowland G. Freeman, zaleca w swym referacie rozwadniać śmietankę i dodawać laktozę, żeby analiza mleka krowy odpowiadała analizie mleka kobiecego. Wielu lekarzy oświadcza oraz zaleca mleko „gwarantowane" poddawać pasteryzacji, wielu zaś zaleca dawać je w stanie surowym.

Dr. Jules Renault, członek akamedji medycznej w Paryżu, również na kongresie w Genewie, w tym samym roku, mówiąc o karmieniu dzieci mlekiem krowiem, sterelizowanem, pasteuryzowanem i kondensowanem lub sproszkowanem przestrzega, aby nie zapominać o witaminach przez dodanie do takiego mleka soku owoców, a zwłaszcza cytryny.

Nie ulega wątpliwości, że gdyby mleko krowie, którem karmią nasze niemowlęta w Polsce było dawane im w stanie surowym czyste, albo choćby i pasteuryzowane, ale przy zachowaniu wszystkich warunków hygieny, otrzymywany procent śmiertelności niemowląt mielibyśmy o wiele mniejszy (w Warszawie w roku 1925—20,4%).

Ale czy my takie mleko w Warszawie mamy?

Niestety, nie! Chyba nie mamy go w całej Polsce!

Skoro mleko odgrywa tak ważną rolę w odżywianiu ludzi nietylko zdrowych, ale i chorych, a zwłaszcza dzieci i niemowląt, a skoro tak łatwo daje się zafałszowac, tak dobrą służy pożywką dla różnego rodzaju bakterji, jasnem jest, że musi być roztoczona ścisła kontrola nad całem mleczarstwem nietylko społeczna, ale i państwowa.

IX-ty międzynarodowy kongres weterynaryjny w Hadze odnośnie do sanitarnej kontroli mleczarstwa powziął uchwałę następującą:

„Uregulowanie obrotu mlekiem jest naglącą potrzebą. Kontrola obór, badanie zmian w mleku pod względem biologicznym i wskutek działania bakterji winny należeć do lekarzy weterynarji. Badania na zawartość tłuszczu i zafałszowanie należy do chemika. Do mleka przedniej jakości w handlu trzeba stawiać specjalnie ostre rygory.

Pod względem higjeny i kontroli mleczarstwa jednym z państw, które wysunęły się na czoło, są Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Obrót mleka w New-Yorku jest tylko koncesjonowany. Nad sprzedażą czuwa specjalnie ustalona osobna inspekcja; bez pozwolenia urzędu zdrowia nie wolno tam sprzedawać mleka.

Cytowany już profesor pedjatrji na uniwersytecie w New-Yorku, Dr. Rowland G. Freeman w tymże referacie, wygłoszonym na kongresie międzynarodowym o dziecku w roku 1925 w Genewie, podaje wiele ciekawych informacji w tej sprawie. Wśród krów, od których otrzymuje się mleko gwarantowane, gruźlicy w New-Yorku niema już obecnie. Na walkę z gruźlicą bydła w Stanach Zjednoczonych przeznaczone zostało w 1925 r. 16 i pół miljona dolarów, czyli wobec obecnego kursu dolara u nas koło 150 miljonów złotych, t. j. 12% naszego budżetu. A sprawa walki z gruźlicą bydła stoi, a właściwie leży u nas obecnie zupełnie tak samo, jak przed laty kilkunastu, kiedy — to inżynier Wacław Dąbrowski, obecny profesor mleczarstwa w Wyższej Szkole gospodarstwa wiejskiego w Warszawie, pisał w „Rolniku i Hodowcy: „Wiele brakuje jeszcze zagranicą do energicznego zwalczania gruźlicy bydła, a u nas nietylko państwo nic dotąd nie zrobiło w tym kierunku, ale i ogół nie myśli o jakiejkolwiek działalności“.

Wracam do referatu prof. Rovlanda o kontroli mleka w New-Yorku, pisze on: „lekarz często bada tam zdrowie osób pracujących przy mleku, lekarz weterynarji zdrowie krów, chemik robi często analizę, bakterjolog przeprowadza badania bakterjologiczne i wskazuje sposoby doprowadzenia do minimum ilości bakterji w mleku. Towarzystwa handlujące takiem mlekiem, czy też poszczególne osoby chętnie ponoszą wszystkie koszta, gdyż certyfikat mleka przedniego gatunku pokrywa łatwo wszelkie koszta“. W resumé swego referatu profesor oświadcza: „Śmiertelność niemowląt w New-Yorku spadła z 210 na tysiąc w r. 1899; do 68 na tysiąc w roku 1924, po części wskutek ogólnych warunków hygienicznych, lecz jeszcze więcej wskutek higienicznych dobrego mleka.

Prof. Francesco Valagussa z Rzymu wzywa w swym referacie o odżywianiu dzieci na tymże kongresie w Genewie do ujęcia w swoje ręce sprawy obrotu mlekiem, do założenia mleczarni gwarantowanych przez władze państwowe, jeżeli mleka pewnego pod względem wymagań hygieny nie może dostarczyć przemysł prywatny. Za wzór stawia właśnie Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

A jak się przedstawia ta śmiertelność u nas.

Dr. Marjan Roszkowski w referacie, wygłoszonym w 1908 r. na zjeździe hygienistów podaje śmiertelność dzieci w pierwszym roku życia w Warszawie, podług danych statystycznych Danielewicza na 19%, pomimo, iż w 11 miesiącu 80% dzieci korzysta jeszcze z pożywienia naturalnego, gdy w Berlinie procent korzystających z tego pożywiena wynosił zaledwie 33,2%: śmiertelność niemowląt w Berlinie wynosiła wtenczas 30%. Nie mamy danych jaka ona była tam w latach ostatnich; w Prusach w r. 1922 sięgała 13%. Wogóle śmiertelność dzieci, karmionych sztucznie, przewyższała śmiertelność karmionych naturalnie 11 razy, a w miesiącach letnich 21 razy. Według zebranej przez Dr. Roszkowskiego statystyki prawie połowa wszystkich zmarłych dzieci pada ofiarą cierpień przewodu pokarmowego, a więc nieodpowiedniego żywienia.

Śmiertelność niemowląt w Warszawie w roku 1924 wynosiła koło 16%: zgonów od biegunki, zapalenia jelit i otrzewnej było 28,6; na gruźlicę 193 zgony, w tem na gruźlicę jelit tylko 8 wypadków; w roku 1923 było tych wypadków 30.

Wysoki procent śmiertelności w Polsce w porównaniu z wielu krajami Europy Dr. Roszkowski przypisuje gorszym warunkom społeczno-ekonomicznym, a przedewszystkiem nieznajomości przepisów hygienicznych i dokarmianiu złem mlekiem.

Że stosunki u nas w Polsce od lat 18 nie poprawiły się na wzór Stanów Zjednoczonych Ameryki, gdzie śmiertelność niemowląt w okresie 25-letnim spadła z 21% na 6,8%, świadczą dane instytutu statystycznego, wykazujące śmiertelność niemowląt w Warszawie w 1925 roku 4490 na 21990 urodzin, czyli 20,1%, to jest o 1,41% większą niż w r. 1908. A zapominać nie należy, że warunki ekonomiczne w Ameryce w roku 1900 nie wiele były gorsze, jeżeli nie lepsze, niż w roku 1925, czyli że uratowanie 142 niemowląt na tysiąc zawdzięcza New-York nie polepszonym warunkom ekonomicznym ludności a warunkom higienicznym i przedewszystkiem, jak twierdzi prof. Rovland, doskonałemu przygotowaniu hygienicznego mleka.

Jaka jest śmiertelność niemowląt w całej Polsce, statystyki tej nie zdobyłem; nie wiem czy ona istnieje u nas. Przeciętny procent śmiertelności niemowląt w Polsce w latach 1919 — 1922, według danych Międzynarodowego instytutu statystycznego rozciąga się w 35 wykazanych przez prof. Mothorsta krajach od 4,6% w Nowej Zelandji; do 27,2% w republice Chili; z państw europejskich: Norwegja, Szwecja, Grecja wykazują ponad 6% śmiertelności, Holandja 7,1, Szwajcarja, Anglja, Danja, Irlandja ponad 8%, Finlandja, Belgja, Estonja, Łotwa, Bułgarja ponad 10%. Francja 11%, Prusy 13%, Bawarja, Hiszpanja, Austrja ponad 15%, Litwa 16,8%. Polska tam nie figuruje wcale. Sądzę, że nie wszystkich państw dane statystyczne są jednakowo miarodajne.

W Szwajcarji w roku 1921 było 747138 krów, w tem 535.000 należało do Związku Szwajc. Produc. mleka; wytwory mleczarskie wynoszę do 40% ogólnej produkcji rolniczej wartości przeszło pół miljarda franków; gdyby wydajność mleka przez nasze krowy, ilości których siedmiokrotnie jest większa, równała się szwajcarskiej, to wartość tej produkcji wyniosłaby 3 i pół miljarda franków szwajcarskich, czyli koło 6 miljardów naszych dzisiejszych złotych.

Na wystawie urządzonej w roku 1925 w Bernie zwracały uwagę pawilony mleczarskie z mlekiem skondensowanem, mlekiem sterelizowanem przedniej jakości, czekolada i kakao z mlekiem sterelizowanem, sery i masło. Dużo tych produktów idzie na eksport. Szkoły mleczarskie, specjalne laboratorja bakterjologiczne i chemiczne do badania mleka wykazały swoją działalność w tablicach graficznych. Na politechnice w Zurychu od r. 1904 istnieje samodzielny kurs dla studentów; kończący takowy uzyskują tytuł inżynierów techniki mleczarskiej.

A. Mackiewicz.

(C. d. n.).

KRONIKA.

ZJAZD LEKARZY WETERYNARJI.

III. Powszechny Zjazd Polskich Lekarzy Weterynaryjnych obradował we Lwowie w dniach 9—11 października pod przewodnictwem profesora Dr. Juljana Nowaka.

Otwarcie Zjazdu w wielkiej sali obrad reprezentacji miasta Lwowa dokonał prof. Dr. Zygmunt Markowski, prezes Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, wobec licznie zebranych naczelników władz cywilnych i wojskowych, rektorów, przedstawicieli uniwersytetu, szkół wyższych, duchowieństwa, instytucyj naukowych i społecznych oraz kilku senatorów i posłów.

Po przemówieniu prezesa Zjazdu senatora prof. D-ra Nowaka, przedstawicieli władz i instytucyj, tudzież odczytaniu telegramów od Ministerstw, rektorów uniwersytetów i szkół akademickich, Towarzystw naukowych etc. udali się zebrani dla zwiedzenia zabudowań Akademji medycyny wet., a następnie na uroczystość poświęcenia budującego domu dla studentów medycyny weterynaryjnej, którego dokonał ks. Arcybiskup Twardowski. Czcigodny Arcypasterz w podniosłych słowach przemówił do młodzieży i inicjatorów zbożnego tego dzieła.

Po złożeniu wieńca na grobie obrońców Lwowa, gdzie zebrani ze wszystkich stron Polski uczestnicy Zjazdu przeżyli chwile niezapomnianej powagi i skupienia, udano się na otwarcie wystawy lekarsko-weterynaryjnej.

Po krótkiem przemówieniu inicjatora tej wystawy prof. D-ra Zygmunt Markowskiego, zebrani mieli sposobność obejrzeć rzadkiej piękności pre-

paraty anatomiczne, zoologiczne, patologiczne, modele i tablice z hodowli zwierząt.

Drugi i trzeci dzień Zjazdu poświęcony został obradom naukowym i omówieniu spraw stanu lekarzy weterynaryjnych.

Zreferowano nast. sprawy: 1) Znaczenie konstytucji w patologji i terapji (ref. prof. Dr. Makowski), sprawę: 2) niepłodności i ronienia u bydła (ref. prof. Dr. Runce). 3) Chirurgję górnych dróg oddechowych (ref. prof. Dr. Gajewski). 4) Roentgenologję w chirurgji weterynaryjnej (ref. Doc. Dr. Dębicki). 5) Prawa dziedziczności w świetle najnowszych badań (ref. prof. Dr. Olbrych). 6) Rolę higjeny w produkcji zwierząt (ref. Dr. Ponicki). 7) Najżywotniejsze postulaty higjeny mleka (ref. prof. Dr. Niemczycki). 8) Reformę oględzin mięsa (ref. prof. Dr. Trawiński). 9) Epizoocjologję gruźlicy (ref. prof. Dr. J. Nowak). 10) Szczepienia uodporniające przeciw wściekliźnie (ref. Dr. Łabędź). 11(Zasady organizacji hodowli zwierząt domowych w Polsce (ref. prof. Dr. Z. Markowski). 12) Problem wydawnictwa podręczników nauk zootechnicznych (ref. prof. Dr. Markowski) — a wreszcie 13) Skoordynowanie zadań prasy lekarsko-weterynaryjnej (ref. pułk. Dr. Millak).

W obradach poświęconych kwestjom stanu lekarzy wet. referowali na podstawie licznie nadesłanych korreferatów w zakresie:

1) Organizacji administracji weterynaryjnej państwowej — Dr. Kiszkiel, Dr. Lang, Dr. Ponicki.

2) Organizacji administracji weterynaryjnej samorządowej — Dr. Antoni Mackiewicz.

3) Zagadnień socjalnych stanu weterynaryjnego — Dr. Piotrowski.

4) Społecznej działalności lekarzy weterynaryjnych — prof. Dr. Runce.

Obrady Zjazdu obracały się, około najżywotniejszych spraw naukowych i stanowych, mających dla gospodarstwa krajowego ogromne znaczenie. — Zauważyć bowiem należy, jak to słusznie w swem przemówieniu zaznaczył prof. Dr. Markowski, że w unormowaniu stosunków gospodarczych kraju, zabiegi około podniesienia hodowli zwierząt domowych nabierają szczególniejszego znaczenia. W ewolucji stosunków gospodarczych świata, w miarę wzrostu kultury rolnej, punkt ciężkości przenosi się coraz bardziej na produkcję zwierząt. Polska, położona w sąsiedztwie wielkich państw europejskich będzie eksportować do tych państw coraz więcej zwierząt i produktów zwierzęcych. Wiadomo, że na poprawę bilansu handlowego naszego państwa znaczny wpływ wywiera eksport zwierząt.

Jeżeli zważymy, że hodowla zwierząt zależy przedewszystkiem od czynników natury przyrodniczej, a te są u nas wyjątkowo korzystne ze względu na obszerne łąki i pastwiska (co prawda u nas zaniedbane), liczne opady na znacznym obszarze Polski, wpływające tak bardzo korzystnie na gospodarstwa łąkowe i pastwiskowe — to przyznać trzeba, że hodowla zwierząt domowych ma wielką przyszłość w Polsce.

Z drugiej jednak strony brak zrozumienia szerokich kół ludności wiejskiej dla najżywotniejszych postulatów hygjeny zwierząt, trzymanie zwierząt, a szczególnie młodzieży w małych dusznych, ciemnych stajniach przez większą część roku, mokre pastwiska i t. d., a nadewszystko przeszło tysiąc kilometrowa sucha granica z Rosją sowiecką, skąd przenikają choroby zaraźliwe — wszystkie te czynniki wpływają ujemnie na hodowlę zwierząt, wywołując zniechęcenie u rolników do tej gałęzi gospodarstwa a nieraz w sumie olbrzymie straty.

Prof. Dr. J. Nowak omówił szczegółowo drugi, nader ważny problem, t. j. gruźlicę bydła i jej stosunek do gruźlicy ludzkiej i gruźlicy drobiu, oraz jej znaczenie dla hodowli. — Zjazd uchwalił domagać się wprowadzenia z pomocą państwa zwalczania gruźlicy bydła, szczególnie w oborach zarodowych przez wyłączenie od hodowli sztuk z otwartą gruźlicą. — Akcję tę powinny prowadzić towarzystwa rolnicze przez wyszkolonych w tym celu lekarzy weterynaryjnych. Zadaniem lekarzy weterynaryjnych jest, chronić ludność przed stratami jakie wywołują choroby zwierzęce i pod tym kątem widzenia należyta organizacja służby sanitarno-weterynaryjnej nabiera szczególnego znaczenia.

Liczba lekarzy weterynaryjnych w Polsce jest niedostateczna. Poza lekarzami państwowymi i wojskowymi jest bardzo nieliczna grupa lekarzy samorządowych (gminnych i sejmikowych), a lekarzy wolnopraktykujących jest jeszcze mniej; na palcach można ich wyliczyć. Trzeba z wielkiem uznaniem przyjąć przygotowanie przez rząd jednolitej ustawy o tłumieniu zwierzęcych chorób zaraźliwych. Ale oprócz ustaw trzeba wykonawców i tych trzeba kształcić w większej niż dotychczas liczbie i gruntownie, aby mogli nowe otwierające się dziedziny opanować. Zainteresowanie rolnika nie ogranicza się dzisiaj tylko do koni, nawet drobne zwierzęta stanowią dzisiaj o dochodzie z gospodarstwa. Niemamy dosyć znawców walki z gruźlicą, chorobami drobiu, zaraźliwego ronienia i t. d.

W razie pojawienia się np. pryszczycy (znanej choroby zaraźliwej bydła rogatego, niesłychanie zaraźliwej ale o małej śmiertelności), obliczono w Niemczech, że gdyby zaraza ta przeszła nietłumiona przez kraj, to szkoda stąd wynikła wynosiłaby odnośnie do każdego zwierzęcia 30% spadku żywej

wagi — średnio 100 kg. á 1 M.	100 M.
strata mleka lub pracy w ciągu trwania choroby	20 „
koszta leczenia, dezinfekcji etc.	1 „
	121 M.

co np. przy ilości przypuśćmy 10 miljonów bydła, czyni zawrotną stratę miljarda dwustu miljonów, sumę za którą możnaby podnieść rolnictwo i hodowlę, zbudować wiele szkół, szpitali etc. Nietrudno podobne straty obliczyć dla gruźlicy, dla zakaźnego ronienia i całego mnóstwa innych chorób zwierzęcych, które niszczą hodowlę zwierząt.

ZWALCZANIE GRUŹLICY.

Na posiedzeniu sekcji chowu inwentarza Wielkopolskiej Izby Rolniczej w dn. 14.V. r. b. p. Dr. Zeńczak referował wyniki akcji tłumienia gruźlicy. Sprawozdanie z akcji ukaże się w druku w Roczniku Izby Rolniczej. Na wniosek p. d-ra Chosłowskiego postanowiono podawać cenniki walki z gruźlicą conajmniej 4 razy rocznie w Poradniku Gospodarskim, aby akcją tą zainteresować najszersze warstwy rolników.

Ponieważ w normalnem prowadzeniu akcji przeciwgruźliczej zachodziły wypadki nieporozumień między hodowcami, a Wielkopolską Izbą Rolniczą, które wynikły ze zgłoszenia władzom policyjnym bydła podejrzanego na otwartą postać gruź-

licy, sekcja uchwaliła wysłać memorjał do Ministerstwa Rolnictwa, w którem proszono Ministerstwo o zwolnienie zgłaszania krów z otwartą formą gruźlicy władzom weterynaryjno-policyjnym. Pozatem, by Ministerstwo wydało rozporządzenie mleczarniom wydawania z mleczarń mleka chudego tylko w stanie przygotowanym lub ogrzanym do 80° C.

Wobec tego, że zwalczanie gruźlicy u bydła jest jedyną najkrótszą drogą do zdobycia materjału hodowlanego zdrowego, Wielkopolska Izba Rolnicza przypomina, że prowadzi tę akcję zarówno w oborach zarodowych, jak i niezarodowych.

Za badanie kliniczne łącznie z bakterjologicznem pobiera się opłaty następujące:

Od zwierząt zarodowych	od 1 roku	po	1,50 zł.
„ „ „	do 1 roku	„	0,75 „
W oborach niezarodowych	od 1 roku	„	2,00 „
„ „	do 1 roku	„	1,00 „

W oborach włościańskich po 1 zł. pod warunkiem, że z jednej gminy będzie poddanych badaniu przynajmniej 30 krów.

Zgłoszenia przyjmuje Wielkopolska Izba Rolnicza, Wydział Hodowli Zwierząt.

ZARZĄDZENIA WŁADZ.

PRZYWÓZ TRZODY Z RUMUNJI.

W aprowizacji Górnego Śląska dominującą rolę odgrywają dwa artykuły: tłuszcze zwierzęce, głównie słonina, oraz ziemniaki.

Pragnąc przyczynić się do wydatniejszego niż dotychczas zaopatrzenia większych ośrodków fabrycznych naszego zagłębia węglowego w tłuszcze, Ministerstwo Rolnictwa i D. P., pomimo niezadowalających warunków zdrowotności zwierząt domowych w Rumunji, wyraziło swą zgodę na import przez magistraty niektórych miast zagłębia węglowego oraz Warszawy tytułem próby słoninowej trzody chlewnej w ilości około 1.600 sztuk miesięcznie.

Kontyngent powyższy został przyznany aż do odwołania, przyczem zezwolenia na prawo przywozu będą wydawane albo magistratom tych miast, albo też instytucjom i firmom, upoważnionym przez te magistraty do dokonania w ich imieniu tranzakcji.

REGLAMENTACJA WWOZU PRODUKTÓW ZWIERZĘCYCH DO ANGLJI.

W związku z wykryciem pryszczycy w ładunkach zwierzęcych, importowanych do Anglji z portów europejskich, rząd angielski wydał w dniu 2 czerwca r. b. rozporządzenie, mocą którego zakazano wwozu całego szeregu artykułów zwierzęcych z Europy do Wielkiej Brytanji. Zakaz obejmował: mięso, skóry surowe, włosie, sierść, kości, krew suszoną i sproszkowaną oraz inne części i odpadki zwierzęce baranów, bydła rogatego, trzody chlewnej i kóz.

Rozporządzenie nie dotyczyło szynek i bekonów peklowanych, których wwóz został specjalnie unormowany, *) słoniny, tłuszczów przetopionych, mięsa gotowanego i konserwowanego, soków mięsnych, skór suszonych lub zasolonych, superfosfatów i fosfatów kostnych oraz płyt rogowych. Zgodnie z brzmieniem rozporządzenia, skóry solone na mokro mogły być wwożone pod warunkiem załączenia świadectwa, stwierdzającego, że skóry te poddane były procesowi solenia w ciągu 14 dni. Zaświadczenie takie musiało być wydane przez odpowiednią władzę urzędową w kraju, z którego produkt był wysłany do W. Brytanji.

W ciągu czerwca i lipca r. b. rząd angielski wydał pięć dodatkowych rozporządzeń, które zmieniały wyżej wspomniane, stanowiąc o dalszych wyjątkach w ogólnym zakazie wwozu produktów zwierzęcych. Rozporządzenia te przewidują kolejno możność wwozu za specjalnemi zezwoleniami następujących artykułów: 1) kiszek do wyrobu kiełbas, szczeciny mytej i rozsegregowanej, włosia krowiego i koziego oraz nieoczyszczonego tłuszczu (lanoliny), 2) produktów wieprzowych, a mianowicie, głowizny, nóżek, żołądków, przewodów pokarmowych i skóry, 3) szczeciny mytej i odkażonej, szczeciny farbowanej oraz włosia z krowiego ogona bez części skóry i mięsa, 4) mąki kostnej, kości, mąki mięsnej oraz mąki z rogów i kopyt, 5) odpadków skór, służących do wyrobu kleju, odpadków skór (pikierów), skór cielęcych solonych, skór solonych z głów cielęcych oraz białych odpadków skór.

Zgodnie z brzmieniem rozporządzeń, podania o zezwolenia na wwóz wyszczególnionych artykułów winny być sporządzone na specjalnych formularzach, które wydaje Ministerstwo Rolnictwa i Rybołówstwa w Londynie (Whitehall Place S. W. 1).

Przy wwozie kiszek do wyrobu kiełbas wymagane jest zaświadczenie władz okręgu, w którym kiszki były spreparowane, stwierdzające, że przed wysłaniem do W. Brytanji poddane były procesowi solenia przynajmniej w ciągu 14 dni bez przerwy.

Podania o zezwolenie na wwóz włosia i szczeciny oczyszczonej i rozsegregowanej należy składać na ręce sekretarza Londyńskiej Izby Handlowej (Oxford Court, London E. C. 4). Dla uzyskania zezwolenia wymagane jest zachowanie następujących warunków: 1) szczecina i włosie, przeznaczone do eksportu, nie mogą być składane obok bydła, owiec, kóz i innych zwierząt żujących oraz świń; 2) muszą być one przeznaczone wyłącznie do przerobu; 3) importer obowiązany jest prowadzić specjalny rejestr, w którym wyszczególnia ilość i datę przyjęcia włosia i szczeciny do przerobu, w razie sprzedaży — nazwisko kupującego i adres miejsca, dokąd produkt został przewieziony i t. p. W miejscu, gdzie szczecina lub włosie były przerabiane, wszelkiego rodzaju resztki muszą być palone lub w inny sposób całkowicie niszczone. Importer winien ponadto posiadać zaświadczenie, że sierść pochodzi ze skór, które poddane były działaniu wapna lub innemu równoznacznemu procesowi chemicznemu.

Przy wwozie głowizn wieprzowych, nóżek, żołądków, przewodów pokarmowych i skór do każdej przesyłki (która musi być zawarta w szczelnej beczce) musi być dołączone specjalne świadectwo urzędowe, stwierdzające, że omawiane produkty przed wysłaniem do W. Brytanji trzymane były w ropie solnej lub soli co najmniej w ciągu 14 dni bez przerwy, oraz że beczki, w których produkt jest przewożony, były w wymagany sposób zdezynfekowane.

Przy wwozie szczeciny mytej i odkażonej obowiązują świadectwa, wykazujące, że produkty poddane zostały wymaganej dezyfekcji, t. j. zdezynfe-

kowane były środkiem dezynfekcyjnym, którego zdolność dezynfekcyjna równa się 5%-owemu roztworowi oczyszczonego phenolu. Szczecina farbowana jest dopuszczana do wwozu, jeżeli załączone jest świadectwo urzędowe, stwierdzające dokonanie ufarbowania.

Świadectwa, wymagane przy wwozie mąki kostnej, kości, mąki mięsnej oraz mąki z rogów i kopyt, winny wyszczególniać fabrykę, w której produkt został przetworzony (fabryka winna być zatwierdzona przez Ministerwo, przyczem musi to być ta sama fabryka, która wskazana została w podaniu o zezwolenie na wwóz); ponadto świadectwo winno stwierdzać, że towar poddany był sterylizacji, że chroniony był należycie przed ponownem zakażeniem, że opakowany został w nowe worki, oraz że środki przewozowe, w których był przewożony, były uprzednio zdezynfekowane. Ministerstwo Rolnictwa i Rybołówstwa przed wydaniem zezwolenia sprawdzać będzie, czy dana fabryka posiada urządzenia, umożliwiające jej zachowanie wymaganych przepisów.

Przy wwozie odpadków i części skór, o których mówi ostatnie rozporządzenie Rządu angielskiego, świadectwo winno wymieniać rodzaj materjału wwożonego i miejsce jego pochodzenia, musi stwierdzać, że towar był opakowany w nowe worki, że po opakowaniu chroniony był przed ponowną infekcją oraz przewożony środkami uprzednio zdezynfekowanemi. Jeżeli przedmiotem importu są solone skóry cielęce lub głowy cielęce (części skór), świadectwo musi również stwierdzać, że produkty te nasolone były w ciągu 14 dni przed wysłaniem.

Świadectwa winny być doręczane urzędnikowi ceł i podatków w porcie wejściowym w W. Brytanji, który to urzędnik przesyła je następnie do Ministerstwa Rolnictwa i Rybołówstwa w Londynie.

Przemysł i Handel.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Ceny detaliczne w r. 1926.

MIASTA	Data	Mleko	Jaja	Masło	Mięso woł.	Słonina	Chleb żytni	Męka pszen.	Cukier
Warszawa	26.VII-1.VIII	5,1	1,7	66,7	27,9	37,4	5,4	8,9	15,4
Berlin	21.VII	6,7	2,9	88,1	52,4	71,4	8,8	12,4	15,2
Praga	1—31.VII	6,5	2,1	70,9	44,3		7,1	11,8	15,1
Wiedeń	1—15.VIII	7,4	2,3	90,7	45,3	46,8	8,3	12,2	13,0
Paryż	26.VII-1.VIII	2,9	2,3	57,4		36,6		10,5	11,6
Londyn	1.VIII	12,8	3,5	97,8	60,1	86,2		12,4	14,3
Moskwa	1.VIII	7,2	2,2	105,5	52,2			15,8	39,5

Ceny mleka za litr, jaj za sztukę, innych produktów za kg. brane są w centim.

Opracowano je na podstawie cen otrzymanych z urzędów niektórych państw, polskich placówek zagranicą, oraz cen podawanych w wydawnictwach zagranicznych.

AUSTRJA.

Zmiany w taryfie celnej. — Na podstawie ustawy z dnia 18 marca 1926 r. zostały wprowadzone następujące zmiany w taryfie celnej z dnia 5 września 1924 r. (wysokość stawki celnej — w szyl. austr. od 100 kg.).

Poz. taryfy celnej	*Nazwa towaru*	*Wysokość stawki celnej*
52	Bydło rogate:	
	b) bydło dla celów hodowlanych oraz użytkowe . . . . od sztuki	50·—
	c) bydło młode „ „	30·—
	Uwaga. Bydło, sprowadzane dla celów poprawy hodowli, może być każdorazowo zwolnione od cła całkowicie lub częściowo, na podstawie zarządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictw i Gospodarki Leśnej. W wypadkach nadzwyczajnych konieczności gospodarczych kraju może być cło obniżone na bydło użytkowe (Nutzvieh) oraz bydło młode (Jungvieh)— poz. b. i c. taryfy celnej	
63	Mleko i śmietana:	
	a) mleko słodkie i kwaśne, mleko odtłuszczone	3·—
	Uwaga. Cło na powyższą pozycję zostanie skasowane w tym wypadku, gdy cena za litr mleka krajowego w naczyniach sprzedanych wynosi więcej, jak 38 groszy loco dworzec kolejowy w Wiedniu. Przez cenę mleka rozumie się tę cenę po której dostarczane jest do Wiednia mleko w przeważnej ilości.	
	b) śmietana	10·—

NIEMCY.

Sprawy celne w dodatkowym traktacie niemiecko-austrjackim. — Z dniem 17 lipca 1926 r. wszedł w życie drugi dodatkowy traktat do umowy handlowej z dnia 1 września 1920 r., zawarty między Niemcami i Austrją w dniu 21 maja 1926 r.

Na podstawie powyższego dodatkowego traktatu zostały ustalone dwie listy towarów, dla których są zafiksowane stawki celne.

Lista A obejmuje około 40 rodzajów towarów austrjackich, dla których przy przywozie do Niemiec zostały ustalone cła konwencyjne.

Ważniejsze z tych towarów są następujące (stawka celna w Rmk. — od 100 kg.):

Poz. taryfy cel. niem.	*Nazwa towaru:*	*Wysokość stawki celnej:*
112	Ptactwo nieżywe, nieprzyrządzone " " " " "	30·—

Lista B, obejmująca z górą 50 rodzajów towarów niemieckich, dla których zostały ustalone przy przywozie ich do Austrji cła konwencyjne, zawiera następujące ważniejsze artykuły (stawka celna w kor. od 100 kg.):

Poz. taryfy austrjackiej:	*Nazwa towaru:*	*Wysokość stawki celnej:*
z 107 g	Kiełbasy w naczyniach hermatyczuie zamkniętych	50·—

MASŁOSOJUZ.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Krajowego Mleczarskiego Związku „Masłosojuz" w Stryju, odbyło się dnia 3 czerwca 1926 r. we własnym lokalu przy ulicy Szewczenki L. 5.

Obecnych na Zebraniu było oprócz członków rady nadzorczej i dyrekcji 36 przedstawicieli Spółdzielni członków Związku delegowanych od 27 spółdzielni. Oprócz tego byli obecni 3 delegaci filji Masłosojuza w Stanisławowie, delegat Rewiz. Sojuzu p. prez. Pawlikowski, delegat H. K. Cz. inż. Worobeć i 14 innych gości.

Inż. Palij jako dyrektor handlowy Sojuza składa sprawozdanie z działalności Dyrekcji: Dyrekcja kładła wagę w roku 1925 na: 1) organizacyjno-techniczną i handlową pracę przez organizację oddziałów. Założono oddział Związku we Lwowie, Przemyślu i Rudkach na czele z fachowym technikiem mleczarskim.

2) Organizacyjno - techniczną pracę mleczarskich techników, których teraz pracuje w Związku 5-ciu, 2-ch w spółdzielniach 1-go stopnia i 3-ch agronomów razem 10.

3) Urządzenia zimowych kursów w celu wykształcenia mleczarzy.

4) Ujednostajnienie wyrobu masła i sortowanie go według jakości.

5) Techniczno-organizacyjne wyjazdy, referaty na konferencjach na temat gospodarstwa mlecznego.

6) Uruchamianie i zakładanie nowych Spółdzielni mleczarskich.

Wzrost liczby mleczarskich Spółdzielni nie podąża za wzrostem produkcji i dostawy masła, co jest dowodem pogłębienia organizacji. Z początkiem 1925 roku było 217 członków, a to 109 spółdzielni, 66 osób fizycznych i 42 osób prawnych. Stan 31.12 1925 r. — 250 członków. W roku 1926 wykreślono 164 członków, zostało 86, a przyjęto 16 — stan 102, w tem Spółdzielni mleczarskich 90 i 12 osób prawnych. Wpłacone udziały za 1925 r. wynoszą kwotę zł. 3.837.32. Działalność handlową prowadzono w oddziałach w Stryju, we Lwowie, Przemyślu i Stanisławowie.

Ogólny obrót w przeciągu 1925 r. wynosił	zł.	860.394 15	
za masło i inne produkty	„	825.839.16	=96%
maszyny i przyrządy mleczarskie	„	34.554.99	= 4%
Obroty Zw. bez filji wynoszą	„	642.421.92	75%
„ filji w Stanisławowie	„	217.972.23	25%
zysk brutto wyniósł	„	81 058.76	9%
z tego za masło i produkty przypada	„	844.202.21	
z zyskiem brutto	„	74.192.33	88%

Obciążenia za nabiał i towary w komisowej sprzedaży wynosiły 5%.

Obroty maszyn + zapas wynosiły	Zł.	39.971.73	
Zysk brutto	„	5.866.43	14,6%

Koperatywy dostarczyły masła do Związku w 1925	164.516 70	kg.
do Stryja	58.261.44	„
Lwowa	58.594.31	„
Przemyśla (5 mies)	3 051.47	„
Stanisławowa	44.589.38	„

A 1924 roku 41.518.01 kg. Największe dostawy pochodziły z nast. Spółdzielni: Wiktorów 12.524.85 kg., Nadijów 12.276.70 kg., Bednarów 10.597.26, Wojniłów 10.194.45 kg. Następnie wykazuje wielką spółdzielczo-handlową solidarność 6 spółek w okolicy Stryja, które dostawiły wszystkie wyrobione masła do Stryja.

Eksport masła ze Związku w 1925 r. wynosił 2.000 kg., gdy w bież. roku za dwa miesiące wynosi 8.573 kg. na ogólną dostawę 80.187.48 kg. Czysty dochód osiągnięty w roku 1925 wynosi zł. 4.026.26 Koszta administracji w całym roku wynosiły 63.456.22 zł., a więc 7.3% z całorocznych utargów 860.394.15 zł. Koszta administracji filji wynoszą 8.6% z utargów, a centrali — 7.1%. W roku 1925 w Związku było 23 urzędników i pracowników, a pensja ich wynosiła wraz z Dyrekcją 33.751.01 zł., a więc 53.1% wszystkich kosztów administracji stanowiących 63.456.22 zł. Podatki, rewizje i pup. ubezpieczenia wykazują 21.9% wszystkich kosztów (13.923.24 zł.). Następnie na podstawie sprawozdania z 1925 r. „Związku Spółdzielni mleczarskich i jajczarskich w Warszawie" i Małopolskiego Związku Mleczarskiego w Krakowie" wykazuje większy % administracji, a więc I-go 11.17%, a II-go 10.23 w przeciwieństwie do Masłosojusu. Następnie zwraca uwagę na niedomagania Związku, wreszcie brak większej gotówki do zakładania we wszystkich mia-

Handel zagraniczny Rzp. Polskiej zwierzętami, wytworami pochodzenia zwierzęcego, tłuszczami i paszami.

Przywóz do Polski.

Towary	Tonny			Tysiące złotych w złocie		
	Wrzesień	Styczeń — wrzesień		Wrzesień	Styczeń — wrzesień	
	1926	1926	1925	1926	1926	1925
Ogółem . .	261 836 szt. 4 527 gr. 104 274	1 677 343 szt. 24 842 gr. 716 057	2 899 130 szt 263 259 gr. 5 606 501	85 373	596 187	1 412 527
Zwierzęta żywe	szt. 4 527	szt. 24 842	szt. 263 259	22	111	1121
Tłuszcze jadalne zwierzęce . .	788	4 274	9 533	1 374	7 403	18 865
Tłuszcze zwierzęce techn. . .	1 373	9 601	7 177	1 365	9 270	6 816
Mleko skondens. i mączka . .	14	204	619	27	312	917
Sery	33	248	660	75	465	1 289
Masło	1	31	565	3	81	2 304
Skóry surowe	1 797	6 534	5 956	2 544	7 858	5 939
Futra surowe	54	313	600	145	893	1 443
Skóry wyprawione	744	4 392	5 950	3 517	21 667	46 112
Futra wyprawione	19	75	210	630	1 915	4 468
Wiosie i szczecina	25	86	260	79	242	991
Wełna i odpadki	1 062	7 467	10 316	5 633	36 593	80 266
Wełna czesana.	129	399	811	966	2 966	12 023
Przędza wełniana.	116	504	952	1 292	6 082	16 118
Pasza	1 879	6 542	34 566	317	1 082	5 996
Olej sezamowy.	533	3 689	1 965	525	3 581	2 415
Tłuszcze jadalne roślinne . .	96	924	2 024	249	2 323	3 714

Wywóz z Polski.

Towary	Tonny			Tysiące złotych w złocie		
	Wrzesień	Styczeń — wrzesień		wrzesień	Styczeń — wrzesień	
	1926	1926	1925	1926	1926	1925
Ogółem . .	2 494 001 szt. 370 213 gr. 39 645	15 769 122 szt. 1 728 419 gr. 488 335	9 980 763 szt. 1 379 438 gr. 11 623	114 712	937 627	915 826
Bydło rogate	szt. 960	szt. 50 381	szt. 72 100	105	6 156	12 426
Trzoda chlewna	szt. 34 596	szt. 492 152	szt. 575 598	3 086	37 493	45 818
Gęsi.	szt. 267 217	szt. 681 403	szt. 616 628	1 121	2 578	4 328
Ptactwo domowe opr. gęsi . .	szt. 45 770	szt. 335 135	szt. 73 701	73	647	336
Mięso świeże, solone i mrożone	1 503	27 800	30 030	1 865	26 768	43 710
Wędliny i szynki	4	162	123	10	318	391
Drób bity.	17	207	49	25	250	90
Jaja.	4 604	48 722	20 462	5 686	61 147	33 736
Sery	304	1 503	847	312	2 089	1 786
Masło	867	4 352	311	2 172	10 288	1 119
Skóry surowe	190	6 477	5 111	235	6 259	6 339
Futra surowe	31	535	354	69	1 959	1 078
Skóry wyprawione	24	310	314	16	752	2 033
Futra wyprawione	3	37	82	37	544	1 855
Włosie i szczecina	146	1 144	875	314	2 469	2 349
Pierze, puch i wyroby	195	1 479	1 476	271	2 391	4 742
Produkty i odpadki zwierz. .	223	1 624	1 159	91	1 009	1 197
Wełna i odpadki	16	1 106	1 571	35	3 087	7 408
Wełna czesana.	4	12	113	34	101	1 755
Przędza wełniana.	139	1 156	091	1 450	12 091	17 999
Pasza	27 363	228 284	91 317	2 546	18 846	10 162

Wiadomości Statystyczne Gł. Urzędu Statystycznego

stach kraju detalicznych sklepów, ażeby w ten sposób opanować krajowy rynek.

Plan działalności na przyszłość obejmuje dalsza praca w kierunku ulepszenia techniki, wprowadzenie przemysłu mleczarskiego na nowe przestrzenie kraju i zakładanie nowych oddziałów.

Dyr. Mudryk zdaje sprawozdanie z techniczno-organizacyjnej działalności w 1925 r. W wielu miejscowościach konkurencyjne mleczarnie z prywatnej inicjatywy, które dla zarobku bardzo często otwierają oddziały dawnych zarządów spółdzielni. Te jednak konkurencyjne przedsiębiorstwa wkrótce upadają. W tym roku przystąpiło do Związku 32 nowych i silnych członków mleczarskich spółdzielni, które posiadają wszelkie dane do rozwoju i istnienia. Następnie szczegółowo przedstawia przeprowadzenie planu organizacyjnego i podział kraju na organizacyjne okręgi.

Okręg	stryjski	: 27	ml.	spół.	czł. i	1	nieczł.	=	28
„	lwowski	22	„	„	„	19	„	=	41
„	przemyski	7	„	„	„	3	„	=	10
„	stanisław.	13	„	„	„	3	„	=	16
„	samborski	10	„	„	„	8	„	=	18
„	rudecki	7	„	„	„	—	„	=	7
„	tarnopolski	4	„	„	„	8	„	=	12

razem 90 ml. spół. czł. i 42 nieczł. = 132

Spółdzielnie te zależą od swych okręgów, tak pod względem organizacyjnym jak i handlowym. *W każdym okręgu pracuje technik-organizator*, z ukończonemi fachowemi studjami. Ogólna produkcja wszystkich okręgów dała około 14 miljonów litrów mleka. Organizacyjny oddział przy Centrali odbył w roku 1925 — 130, a już w r. 1926 — 64 wyjazdów. Oprócz tego w innych powiatach urządzono konferencje i ankiety w sprawach mleczarskich, a więc: 1 w okolicy Stryja, 1 w Stanisławowie, 2 w okolicach Przemyśla, 1 w okolicy Sambora, i Tarnopola razem 6. Dla wyszkolenia mleczarzy urządza się kursa mleczarskie; ostatni odbył się w czasie od 1 do 28.II. na którym było 30 kandydatów z 19 różnych powiatów. W celu unormowania i ułożenia kierunku Organizacyjno-technicznej pracy Związek zwołał 17.1 1926 r. konferencję techników mleczarskich, także monopolizację masła spółdzielni. Ogłoszono konkurs najlepszej mleczarni. Zamiarem Związku jest na przyszłość zakładać silniejsze Spółki mleczarskie i w tym celu sporządza się odpowiednie statuty tak zw. „rejonowych mleczarni". Oprócz tego zakładanie stacji mleczarskich, wzorowych stajni, uruchomienie przemysłu serowarskiego i wyrobu bryndzy.

SPRAWOZDANIA TARGOWE.

A. MASŁO.

Warszawa. Zw. spółdz. mlecz. i jajczarskich.

Ceny hurtowe na masło i jaja w dn. 11 b. m. aż do odwołania:

masło wyborowe zł. 6.50 za 1 kg.
masło deserowe zł. 5.90 za 1 kg.
jaja świeże: skrzynia oryg. zł. 310.—
jaja wapienne: skrzynia oryg. zł. 276.—
na kopy: zł. 13.80 kopa jaj świeżych.

B. ZWIERZĘTA RZEŹNE.

Mysłowice	11.X—15.X		18.X — 29.X	
	spęd	cena	spęd	cena
koni	18	130—150		120—140
krowy	1475	105—130	1345	100—120
jałówki	242	90—105	231	80—100
buhaje	198		168	
woły	102	300—330	131	290—320
cielęta	140	260—300	138	250—290
nierogaciz.	3497	220—260	2345	210—250
Kóz		150—200		130—180
Owiec		100—140		

Targowica miejska w Poznaniu.

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen za 100 kg. żywej wagi.

I. Bydło rogate.

A. Woły:

	26.X	29.X
pełnomięs. wytucz. najwyż. wart. rzeź. niezaprzęgane	—	—
pełnomięsiste wytuczone lat 4—7. . .	—	146

B. Stadniki:

pełnomięs. wyrosłe, najwyż. wart. rzeź.	—	—
pełnomięsiste młodsze	—	116
miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze	—	98—100

C. Jałówki i krowy:

pełnomięsiste, wytuczone jałówki najwyższej wartości rzeźnej . . .	—	150—152
pełnomięsiste, wytuczone krowy, najwyższej wartości rzeźnej do lat 7 .	—	132—136
starsze wytuczone krowy i mniej dobre młodsze krowy i jałówki . . .	—	112—116
miernie odżywione krowy i jałówki .	—	90— 96
licho odżywione krowy i jałówki . .	—	76— 80

II. Cielęta:

najprzedniejszego opasu dwójniaki .	—	—
najprzedniejsze tuczne	—	180— —
średnio tucz. cielęta i najprzed. ssaki .	—	106—116
mniej tuczone cielęta i dobre ssaki .	—	144—146
liche ssaki	—	120—130

III. Owce:

A. Opasy polne:

jagnięta tuczne	—	114—120
liche jagnięta i owce	—	80— 86
miernie odżyw. skopy i owce . .	—	86— 90

IV. Świnie:

pełnom. od 120 do 150 kg. żywej wagi	—	236—238
„ „ 100 „ 120 „ . .	—	228—230
„ „ 80 „ 100 „ . .	—	216— —
mięsiste świnie ponad 80 kg. .	—	206—210
maciory i rózne kastraty . . .	—	180—220

Wydawca: Zjednoczenie Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej.
Warszawa, ulica Mazowiecka № 9.

Redaktor: Zygmunt Ihnatowicz.

Zakłady Graficzne Pracowników Drukarskich, Warszawa, Nowy-Świat 54. Tel. 15-56.